

۱۳/۱۱/۱۴۰۴

۹/۳۰۷۵۸۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: شیوه‌نامه بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری	
نوع سند: شیوه‌نامه	شماره سند: عتفش-۲۲۲۲
ویرایش: ۱	صفحه: ۵

اقدام‌کنندگان			
مسئولیت	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی	امضا
تهیه‌کنندگان	جلال نظرزاده	مشاور معاونت آموزشی	
	رضا نقی‌زاده	مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی	
تأییدکننده	ابوالفضل واحدی	معاون آموزشی	
تصویب‌کننده	حسین سیمایی	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	

مرجع تأیید سند	نام و نام خانوادگی دبیر	شماره و تاریخ صورت جلسه	امضا
شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی	ابوالفضل واحدی	شماره جلسه: ۹۶۵ و ۹۷۴	
		تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۶ و ۱۴۰۴/۰۴/۲۲	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شماره ابلاغ سند
دفتر وزارتی			

 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	شیوه‌نامه بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری	شماره: عتف-ش- ۲۲۲۲	
		ویرایش: ۱	تاریخ: ۱۴۰۴/۱۱/۰۸
		صفحه: ۲	از: ۵

مقدمه

در عصر حاضر، بهره‌گیری از شیوه‌های آموزش حضوری و الکترونیکی رویکردی کارآمد در نظام‌های آموزش عالی بین‌المللی به‌شمار می‌آید و توجه به حیطه‌های توسعه و تعالی آموزش از ضرورت‌های کلیدی ارتقای کیفیت فرایندهای یاددهی-یادگیری است. در نظام آموزش عالی کشور نیز، بهره‌گیری از فناوری دیجیتال در محیط‌های آموزشی به‌همراه توانمندسازی اعضای هیئت‌علمی کیفیت فرایند یاددهی-یادگیری را ارتقا می‌بخشد. همچنین تلفیق نظام‌مند شیوه‌های آموزش حضوری و الکترونیکی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، ضمن حفظ پیوستگی عملکرد نظام آموزشی در وضعیت‌های خاص، کارایی نظام آموزش عالی کشور را تقویت خواهد کرد. براین‌اساس، بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری موجب بهره‌گیری نظام‌مندتر، هدفمندتر و اثربخش‌تر از آموزش الکترونیکی خواهد شد.

آموزش حضوری رکن اصلی فرایند یاددهی-یادگیری در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی است. بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال (نظیر سامانه‌های مدیریت یادگیری، محتوای چندرسانه‌ای، تعاملات برخط، و ابزارهای ارزیابی الکترونیکی) دامنه‌ی دسترسی به محتوای آموزشی باکیفیت را، به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار، و نیز تاب‌آوری آموزش عالی را افزایش می‌دهد. بنابراین، پیرو مصوبات جلسات ۹۶۵ و ۹۷۴ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی و با هدف ساماندهی به آموزش الکترونیکی در همه‌ی دوره‌ها، شیوه‌نامه‌ی «بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری» به‌شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱. تعاریف و اختصارات

- ۱-۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۲-۱. دانشگاه: دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی در همه‌ی زیرنظام‌های تأییدشده شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۳-۱. شیوه‌نامه: شیوه‌نامه بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری
- ۴-۱. کارگروه استانی: کارگروه استانی مدیریت آموزش عالی

ماده ۲. شرایط و محدوده بهره‌گیری مؤسسات از یادگیری الکترونیکی در آموزش حضوری

- دانشگاه‌های مجری دوره‌های حضوری در همه‌ی مقاطع تحصیلی، به‌منظور بهره‌گیری از شیوه آموزش الکترونیکی در بخشی از دوره حضوری خود، براساس مفاد ذیل برنامه‌ریزی و اقدام کنند.
- ۱-۲. دانشگاه‌ها می‌توانند مجوز بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری را با رعایت الزامات ماده ۳ شیوه‌نامه حاضر دریافت کنند. برای کسب مجوز، می‌بایست ابتدا فهرست امکانات مندرج در ذیل

ماده ۳ شیوه‌نامه حاضر را از طریق معاونت آموزشی دانشگاه تهیه و به کارگروه آموزش الکترونیکی ذیل کارگروه استانی تقدیم و تأییدیه آن را دریافت کنند.

۲-۲. حداکثر میزان برگزاری آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری ۲۵ درصد از زمان کل جلسات نظری هر درس (ویژه دروس نظری یا بخش نظری دروس نظری-عملی) است. هماهنگی میان استادان، گروه آموزشی، دانشکده و معاون آموزشی دانشگاه براساس دستورالعمل داخلی مصوب شورای آموزشی دانشگاه صورت می‌پذیرد.

۳-۲. با هدف ارتقای کیفیت فرایند یاددهی-یادگیری، می‌بایست همه اعضای هیئت‌علمی و مدرسان کلاس‌های مجازی کارگاه‌های توانمندسازی آموزش مجازی و آموزش هوشمند ویژه اعضای هیئت‌علمی را بگذرانند و گواهی آن را دریافت نمایند. این کارگاه‌ها بر طراحی درس، روش‌های تدریس، ارزیابی و نظایر آن در آموزش الکترونیکی تأکید دارند و با رویکرد ترویج ابزارهای هوشمند، دست‌کم به مدت ۸ ساعت، در قالب الف) دوره‌های آموزشی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی، ب) دوره‌های آموزشی مراکز توسعه و تعالی آموزشی و ج) یا کارگاه‌های دانش‌افزایی اعضای هیئت‌علمی، در همان دانشگاه یا دیگر دانشگاه‌ها برگزار می‌شوند.

تبصره ۱. از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶، صرفاً اعضای هیئت‌علمی و مدرسانی مجاز به برگزاری آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری خواهند بود که گواهی گذراندن موفقیت‌آمیز کارگاه‌های توانمندسازی یادشده را کسب کرده باشند.

تبصره ۲. معاونت آموزشی سالانه محورهای پیشنهادی را، برای آموزش در کارگاه‌های مذکور، به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌نماید.

تبصره ۳. مدرسان کارگاه‌های توانمندسازی آموزش الکترونیکی و هوشمند ویژه اعضای هیئت‌علمی با ارائه گواهی معتبر تأییدشده معاون آموزشی دانشگاه از موضوع تبصره ۱ شیوه‌نامه حاضر مستثنا خواهند بود.

۴-۲. دروس عملی، دروس آزمایشگاهی یا بخش عملی دروس نظری-عملی مشمول این شیوه‌نامه نیستند.

۵-۲. امتحانات پایان نیم‌سال هر درس مشمول این شیوه‌نامه نیست و حضوری برگزار خواهد شد.

۶-۲. در ارزشیابی اعضای هیئت‌علمی و مدرسان توسط دانشجویان در هر درس، می‌بایست به شاخص‌های کلیدی آموزش الکترونیکی توجه شود؛ شاخص‌هایی که براساس دستورالعمل مصوب شورای آموزشی دانشگاه‌ها در نظر گرفته می‌شوند.

۷-۲. سایر ضوابط آموزشی که در شیوه‌نامه حاضر بدان اشاره نشده براساس آیین‌نامه‌ها، مقررات و ضوابط مصوب هر مقطع تحصیلی است.

۸-۲. محدودیت‌های اعلامی توسط معاونت آموزشی وزارت جهت اجرای این شیوه‌نامه (از جمله محدودیت اجرای شیوه‌نامه در برخی از مقاطع تحصیلی یا نیمسال‌ها) ملاک عمل بوده و دانشگاه‌ها با رعایت محدودیت‌های ابلاغ شده توسط معاونت آموزشی وزارت نسبت به اجرای این شیوه‌نامه اقدام می‌نمایند.

شماره: عتفش- ۲۲۲۲		شیوه‌نامه بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری	
ویرایش: ۱	تاریخ: ۱۴۰۴/۱۱/۰۸		
صفحه: ۴	از: ۵		

ماده ۳. امکانات موردنیاز برای بهره‌مندی از آموزش الکترونیکی در آموزش حضوری

زیرساخت‌ها و امکانات ضروری در آغاز دوره بهره‌مندی از آموزش الکترونیکی حضوری در دانشگاه‌ها عبارت‌اند از:

- ۱-۳. زیرساخت سخت‌افزاری سرورها و پهنای‌بند؛
 - ۲-۳. محتوای چندرسانه‌ای باکیفیت صوتی و تصویری؛
 - ۳-۳. کلاس مجازی با امکانات مناسب صوتی و تصویری و اشتراک تابلوی تدریس برای شرکت‌کنندگان؛
 - ۴-۳. سامانه یادگیری الکترونیکی و مدیریت محتوا (LMS)؛
 - ۵-۳. مدیریت فنی و پشتیبانی کافی در عرضه خدمات به استادان و دانشجویان؛
 - ۶-۳. تمهیدات حفاظت از داده‌های آموزشی، امنیت اطلاعات، مدت نگهداری، سطح دسترسی و حقوق یادگیرندگان در چارچوب ضوابط ابلاغی معاونت آموزشی وزارت؛
 - ۷-۳. سیستم ذخیره و حفاظت از داده‌ها.
- تبصره ۱. معاونت آموزشی وزارت سالانه فهرست الزامات و استانداردهای زیرساختی را ابلاغ می‌نماید تا کارگروه آموزش الکترونیکی ذیل کارگروه‌های استانی آموزش عالی آنها را اعمال کند.
- تبصره ۲. محیط کلاس‌های آموزش الکترونیکی در بستر شبکه ملی اطلاعات کشور ایجاد می‌شود.

- ماده ۴. توسعه و تجهیز زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری تکمیلی**
- با هدف گسترش فرهنگ بهره‌گیری از ظرفیت‌های فضای مجازی، دانشگاه‌ها موظف‌اند برنامه‌های ذیل را در قالب برنامه‌های ترویجی توسعه و تعالی آموزش دانشگاه‌ها اجرا کنند.
- ۱-۴. درج نتایج ارزیابی مستمر و نمرات امتحانات در سامانه‌های یادگیری الکترونیکی مؤسسه؛
 - ۳-۴. برگزاری جلسات حل تمرین در بستر فضای مجازی؛
 - ۴-۴. برگزاری نشست‌ها و سمینارهای تخصصی ترکیبی؛
 - ۵-۴. بهره‌گیری از ظرفیت هوش مصنوعی و ابزارهای آن در فرایندهای یاددهی و یادگیری؛
 - ۶-۴. استفاده از رویکردهای یادگیری نوین، شامل یادگیری شخصی‌سازی‌شده، یادگیری مشارکتی، کلاس معکوس، یادگیری مسئله‌محور و بازی‌وارسازی و ابزارهای فناورانه مرتبط؛
 - ۷-۴. بهره‌گیری از زیرساخت‌های نوین یادگیری الکترونیکی، همچون ابزارهای AR/VR، در انتقال بهتر مفاهیم؛
 - ۸-۴. تدوین دستورالعمل داخلی توسط دانشگاه در چارچوب شیوه‌نامه حاضر.

شماره: عتفش- ۲۲۲۲		شیوه‌نامه بهره‌گیری از آموزش الکترونیکی در دوره‌های حضوری	
تاریخ: ۱۴۰۴/۱۱/۰۸	ویرایش: ۱		
صفحه: ۵	از: ۵		

تبصره ۱. تا پایان سال اول اجرای شیوه‌نامه پیش رو، دانشگاه موظف است برنامه مرحله‌ای توسعه و تجهیز زیرساخت‌های سخت‌افزای و نرم‌افزاری تکمیلی ماده ۴ و سایر دستورالعمل‌های داخلی را تدوین و در کارگروه آموزش الکترونیکی ذیل کارگروه استانی مطرح و مصوب نماید.

ماده ۵. شیوه‌نامه حاضر در ۵ ماده و ۶ تبصره، با هدف اجرایی‌سازی مصوبات جلسات ۹۶۵ و ۹۷۴ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، در ۱۴۰۴/۱۱/۰۸ به تصویب رسیده است و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا خواهد بود.